Hybu Cig Cymru
Meat Promotion Wales

Bwletin y Farchnad HCC

Mawrth 2020

Mae'r canlyniadau diweddaraf mewn perthynas â dosbarthiad carcasau mewn lladd-dai yng Nghymru yn dangos fod gan gyfran uwch o ŵyn a gwartheg dethol fwy o fraster nag yn ystod 2019. Bydd bwletin y farchnad y mis hwn yn edrych yn fanylach ar y canlyniadau hyn.

ŴYN

Mae'r ffigurau cyffredinol ar gyfer 2019 yn dangos fod bron i hanner (49.2%) y carcasau ŵyn yn y sampl pwysau marw yn lladd-dai Cymru â chydffurfiad **R**, sef 0.5% yn fwy nag yn 2018. Hefyd, cafwyd cynnydd o 0.5% yn nifer yr ŵyn â chydffurfiad **O**. Mae canlyniadau'r arolwg yn dangos y cafodd bron i 90% o'r ŵyn a aeth drwy ladd-dai Cymru yn 2019 eu gosod yn y dosbarthiadau cydffurfiad uchaf, sef **E**, **U** neu **R**.

Yn ystod 2019, roedd gostyngiad bychan yn nifer yr ŵyn yn y dosbarthiadau braster a ddymunir. Cofnodwyd y rhan fwyaf (45.9%) o'r ŵyn yn nosbarth braster **3L**, sef 1.3% yn llai nag yn 2018. Hefyd, cafwyd gostyngiad o 1.2% yn nifer yr ŵyn â llai o fraster a gafodd ddosbarthiad **2**, tra bu cynnydd o 1.2% i 24.8% yn nifer yr ŵyn â dosbarth braster **3H**. Roedd y cynnydd yn nifer yr ŵyn â dosbarth braster uchel i'w ddisgwyl am fod rhai lladd-dai wedi newid eu grid tâl, ac am fod ŵyn trymach yn cael eu hanfon i'w lladd. Y rheswm am hyn oedd fod y borfa wedi tyfu'n dda yn ystod gwanwyn a hâf 2019 (yn enwedig mewn cymhariaeth â 2018 pan na chafwyd cystal tywydd).

Roed canran yr ŵyn yng Nghymru a raddiwyd yn **R3L** yn 21.5%, mewn cymhariaeth â 22.2% yn 2018. Byddai'r dosbarthiad hwn yn golygu cael y pris sylfaenol gan y prosesydd. Ym Mhrydain, roedd 27.6% o garcasau'r ŵyn dethol yn y sampl yn nosbarth **R3L**, sef ychydig yn uwch nag yng Nghymru.

Canran carcasau ŵyn dethol yn ôl dosbarthau braster a chydffurfiad yn lladd-dai Prydain, 2015 - 2019

	Dosbarth Braster						
	1	2	3L	3H	4L	4H	5
2015	0.7	17.1	49.2	24.9	6.8	1.0	0.2
2016	1.0	19.4	47.9	23.9	6.7	0.9	0.1
2017	1.3	19.3	45.2	25.8	6.9	1.2	0.3
2018	1.6	20.7	47.2	23.6	6.0	0.9	0.2
2019	1.2	19.5	45.9	24.8	7.2	1.0	0.3

	Dosbarth Cydffurfiad				
	E	U	R	O	P
2015	10.4	28.9	49.7	10.9	0.1
2016	10.1	27.0	48.8	14.1	0.1
2017	9.9	28.0	50.3	11.8	0.1
2018	10.8	29.4	48.7	11.1	0.0
2019	9.9	29.3	49.2	11.6	0.0

GWARTHEG DETHOL

Mae canlyniadau'r arolwg o wartheg dethol yn 2019 yn seiliedig ar ladd-dai ym Mhrydain. Mae'r ffigurau'n dangos fod nifer y gwartheg dethol a gafodd gydffurfiad **R** yn ystod y flwyddyn yn 45.2%, sef 0.6% yn uwch nag yn 2018. Yn ogystal, cafodd mwy o wartheg gydffurfiad **O+** (+1.5% i 24.2%) tra bod gan 15.0% o garcasau'r gwartheg dethol gydffurfiad U- (-0.1%). Roedd y cydffurfiadau **R** ac **O+** yn cyfrif am bron i 70% o'r holl gydffurfiadau ar gyfer gwartheg dethol yn ystod y flwyddyn, sef 2.1% yn fwy nag yn y cyfnod cyfatebol y flwyddyn flaenorol.

Roedd y dosbarthiadau braster **3** a **4L** yn cyfrif am bron i 77% o ddosbarthiadau gwartheg dethol yn 2019, gyda gostyngiad o 1.1% yn nifer y gwartheg yn nosbarth braster **3**. Mewn cymhariaeth â 2018, cafodd 0.5% yn fwy o wartheg trwm eu graddio'n **4H**. Roedd hyn, ynghyd â charcasau trymach y gwartheg dethol yn y DU (cynnydd o 4.1kg i 345.5kg mewn cymhariaeth â 2018) yn awgrymu ei fod yn ganlyniad i amodau tyfu da yn ystod 2019. Cafodd dros 35% o garcasau gwartheg dethol eu dosbarthu'n **R3** a **R4L** yn 2019, a fyddai'n golygu cael y pris sylfaenol cyfartalog gan y prosesydd.

Dylai cynhyrchwyr cig oen a chig eidion anelu at ateb rhagofynion y farchnad a'r cwsmer. Pennir y rhagofynion hyn drwy ddeall gofynion y cwsmer ac, ar yr un pryd, wrth geisio bod yn effeithlon wrth gynhyrchu a phrosesu. Bydd unrhyw garcasau (cig oen neu gig eidion) a gynhyrchir y tu allan i'r rhagofynion hyn yn arwain at gosb a chostau cynyddol i'r sawl sydd yn y gadwyn gyflenwi.

Canran carcasau gwartheg dethol yn ôl dosbarthau braster a chydffurfiad yn lladd-dai Prydain, 2019

	1	2	3	4L	4H	5L	5H	Cyffredinol
E	0.1	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
U+	0.1	1.0	1.9	0.7	0.1	0.0	0.0	3.8
U-	0.1	1.7	6.2	5.7	1.1	0.0	0.0	15.0
R	0.2	3.3	16.8	18.8	5.8	0.4	0.0	45.2
O+	0.1	1.6	8.6	10.2	3.4	0.3	0.0	24.2
O-	0.1	1.3	4.8	2.9	0.5	0.0	0.0	9.6
P+	0.2	0.5	0.6	0.2	0.0	0.0	0.0	1.4
P-	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
Cyffredinol	1.1	9.7	39.1	38.3	10.9	0.7	0.1	

Mae'r canlyniadau'n seiliedig ar arolwg sampl a wnaed mewn lladd-dai ar draws Prydain lle caiff carcasau eu dosbarthu yn ôl grid dosbarthiad EUROP. Data gan AHDB.

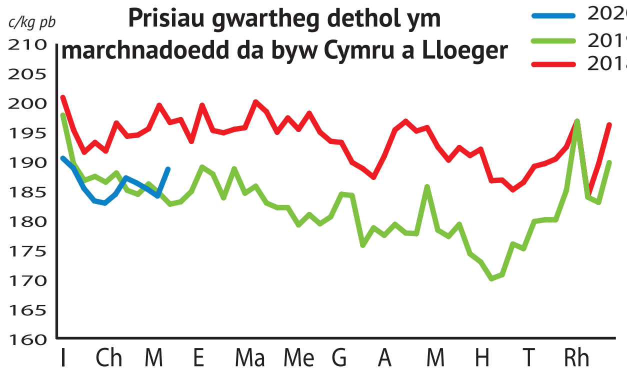

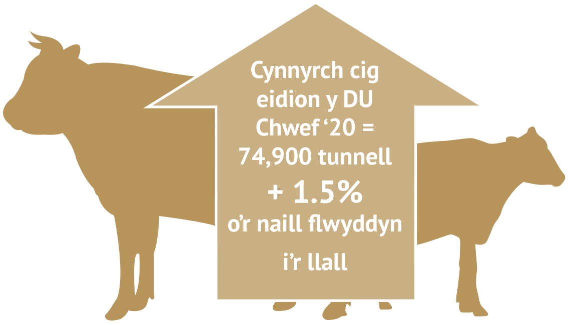

GWARTHEG

Roedd y pris pwysau byw yn yr wythnos yn diweddu 14 Mawrth yn 188.9c/kg, sef 4.9p yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol, a 6.1p yn uwch nag oedd yn y cyfnod cyfatebol flwyddyn yn ôl. Mae'r pris ar hyn o bryd yn 2.3c yn uwch na'r cyfartaledd pum-mlynedd (cyfartaledd 2015-19: 188.6c/kg). Yn yr wythnos a ddaeth i ben 14 Mawrth, roedd y prisiau pwysau marw cyfartalog yng Nghymru a Lloegr yn 331.7c/kg, sef 0.6c yn is nag yn yr wythnos flaenorol a 2.6c yn is nag yn yr wythnos gyfatebol yn 2019. Roedd prisiau pwysau marw heffrod yn 330.0 c/kg, sef 1.0c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol, a phrisiau teirw ifanc yn 311.0c/kg (+0.8c).

Roedd nifer yr holl wartheg a laddwyd mewn lladd-dai yn y DU yn 226,200 ym mis Chwefror, sef 0.5% yn is llynedd, ond 5.0% yn is nag ym mis Ionawr. Lladdwyd 163,400 o wartheg dethol, sef 1.2% yn fwy nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd. Oddi mewn i'r cyfanswm hwn, lladdwyd 83,300 o fustych, sef 0.6% yn fwy nag yn y cyfnod cyfatebol flwyddyn yn ôl, a lladdwyd 69,500 o heffrod (+3.7%) a 10,600 o deirw ifainc (-8.7%). Wrth i bwysau cyfartalog carcasau gwartheg dethol barhau'n uchel, cynhyrchwyd 1.5% yn fwy o gig eidion a chig llo nag yn y flwyddyn flaenorol, sef cyfanswm o 74,900 tunnell.

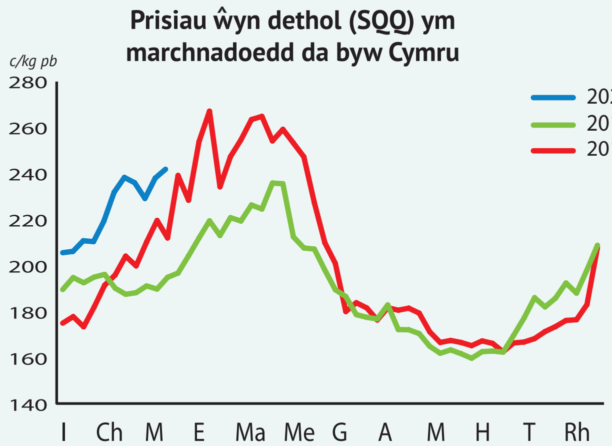

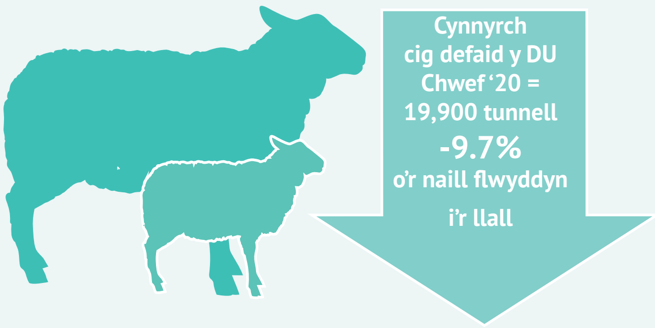

DEFAID

Yn ystod yr wythnos yn diweddu 14 Mawrth, roedd y Dyfynbris Ansawdd Safonol (SQQ) pwysau byw cyfartalog yn y marchnadoedd byw yng Nghymru yn 242.7c/kg, sef 47.7c yn uwch nag yn yr wythnos gyfatebol yn 2019. Dyma'r pris uchaf hyd yma eleni; mae'n 49.2c yn uwch na'r cyfartaledd 5-mlynedd (cyfartaledd (2015-19: 193.5c/kg. Mae prisiau mamogiaid difa mewn marchnadoedd da byw yng Nghymru hefyd wedi parhau'n dda ers dechrau 2020 ac roedden nhw'n £82.23 yn yr wythnos a ddaeth i ben ar 14 Mawrth, sef £24.13 yn uwch nag yn yr wythnos gyfatebol y llynedd, a £2.83 yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol. Yn yr wythnos yn diweddu 14 Mawrth, roedd y prisiau pwysau marw am ŵyn ym Mhrydain yn 539.7c/kg (8.8c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol).

Cyfanswm yr holl ddefaid a laddwyd yn lladd-dai'r DU ym mis Chwefror oedd 955,100, sef 18.3% yn llai nag ym mis Ionawr, ac 8.5% yn llai nag yn y mis cyfatebol y llynedd. Lladdwyd 835,600 o ŵyn dethol, sef 7.9% yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, ond cafwyd y gostyngiad mwyaf (-12.4%) gyda mamogiaid a hyrddod difa. Nid oedd hynny'n annisgwyl am fod mwy nag arfer wedi cael eu lladd yn ystod 2019. Am y cafodd llai o ddefaid eu lladd, cynhyrchwyd 9.7% yn llai o gig defaid nag yn y flwyddyn flaenorol. Parhaodd pwysau'r carcasau'n weddol gyson ar gyfer ŵyn (-0.3kg) yn ogystal â mamogiaid/hyrddod (dim newid).

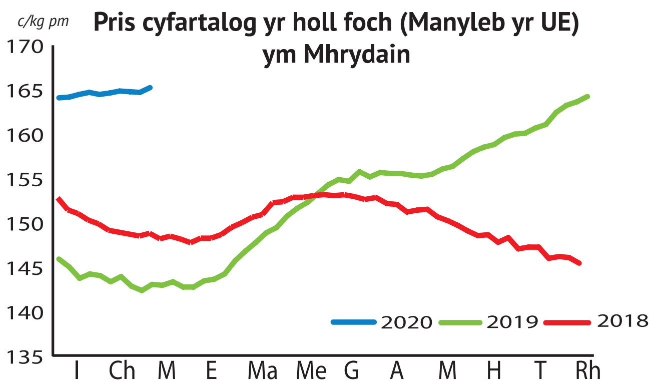

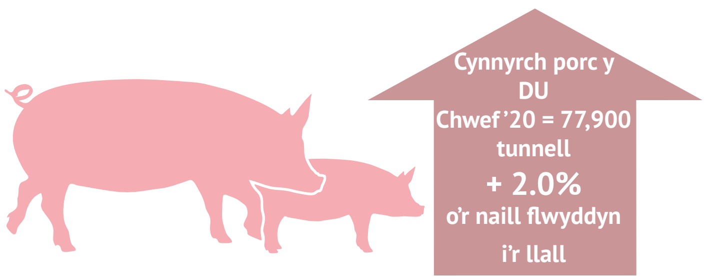

MOCH

Roedd Prisiau'r Holl Foch (APP) Manyleb-UE ym Mhrydain yn 165.4c/kg yn yr wythnos a ddaeth i ben ar 07 Mawrth, sef rhywbeth yn debyg i'r wythnos flaenorol (+0.7c), a 22.5c yn uwch na'r wythnos gyfatebol yn 2019. Wrth i brisiau ddal i godi'n uwch nag arfer oddi ar fis Medi, mae'r pris ar hyn o bryd yn 25.9c yn uwch na'r cyfartaledd-pum-mlynedd (cyfartaledd 2015-19: 139.5c/kg). Roedd y pris cyfartalog am berchyll 30kg ym Mhrydain yn yr wythnos yn diweddu 07 Mawrth yn £61.95 y mochyn (20.2% yn uwch nag oedd yn y cyfnod cyfatebol flwyddyn yn ôl) ac roedd y pris cyfartalog am berchyll 7kg yn £42.85 y mochyn (+17.6%).

Roedd nifer yr holl foch a laddwyd yn lladd-dai'r DU yn 884,300 ym mis Chwefror, sef 9.7% yn llai nag ym mis Ionawr, a 3.7% yn fwy nag yn y flwyddyn flaenorol. Y rheswm am y cynnydd oedd bod mwy o foch heb fagu (+3.6%) a hychod a baeddod (+5.2%) wedi eu lladd. Fodd bynnag, gwelwyd gostyngiad sylweddol o bron i 10.0% i 864,400 yn nifer y moch heb fagu a laddwyd mewn cymhariaeth â'r nifer anarferol o uchel a laddwyd yn ystod y mis blaenorol. Cynhyrchwyd 5.1% yn fwy o borc nag yn y mis cyfatebol y llynedd oherwydd lladdwyd mwy o foch heb fagu ac am eu bod yn drymach.